



Հրատարակի յոմին Հա-
րաթ օր՝ ըստ Կոր Տօւ մարտի
Տարեկան Կ. Ռուսի 24
բաժնի միայ լինելու 500:

ՌԻՍՏՈՒՄԸ ԱՌԵՆԻ ԶՈՒՐԻ ԵՐԷԱՆԻԿ

Ամենայն աղքատին հրա-
տարակու թիւնք ձրիառ-
պին ։
Առանձին ոգոյ տպեց-
մունք 2 տնայ առ առոյն

Գ Ե Ղ Ե Ք Ե Ր

Ը Ր Ը Ր Ը Տ Ե Ը Ն Ը Ն Կ Ե Ր Ո Ւ Թ Ե Ը Ն

Զ Ե Ն Ը Բ Ը Կ Ը Ն Ը Ը Ր Ը Բ Ը Կ Ը Ն Ե Ի Բ Ը Ն Ը Բ Ը Կ Ը Ն Դ Ն Ը Ն Ը Ը Ը

ՀԵՏ. Գ. ԹԻՒ 37. ԿԸԼԿԸԹԸ 1847 Ըպրիլ 10.

Ք Ե Ղ Ե Ք Ե Կ Ը Ն Ք Կ Ը Լ Կ Ը Թ Ը

Բերստաւստ հրձուսնոք աւետա-
րանեմք 'ի հոգեւոր ուրախութիւն ա-
մենայն բարեպաշտոն լինելոցսկայ մե-
րոյ՝ զի գրեթէ մեծ մասն Ս'երադ-
նեայ բնակչոց մայրաքաղաքի այսու-
րիկ սկսեալ յԱնտաւի յիշատակ
Կիւրակէն զՕտաիկ յարութեան
Կիւտարին մերոյ՝ խոստովանութք
և ապաշխարութեամբ արժանացան Ա-
մենափրկիչ Սարմոյ և Արեան Բա-
նին Աստուծոյ ։ Ապաքին ահեւ-
նիմք 'ի սրբաբար շնորհաց Քրիս-
տոսի Յաւոյն մերոյ՝ զի այսուհետեւ
առաւել քան զառաւելն յորդորեա-
լի ջերմեանդ ութիւն Աղգիս առ
Աստուած և յիշեցնի նորա սուրբ
և բողջնոցի հօտաւ ։ յոյս և սէր
նորա 'ի սիրտ մեր, որպէս զի արժա-
նասցաւ միւս անգամ՝ ստանց մասնա-
ւորելոյ հրատարակել ' թէ բոլորակ
եկեղեցին լին իւրով՝ արժանացաւ
այնր գերմարդկային և անսուածե-
ղէն հապորդութեանն ։

—Պարոն Յովսէփ Բարեգեան
մերադարձաւ 'ի Ս'աւրիայ Էնտր-
պրայլ Ըոգեհաւով ։

—Շնորհակալաւ չմտաւք, հրատա-
րակեմք, զի երեւի հին Պարսիկ
ժամաւական մայրաքաղաքիս՝ Ռաս-
տամի Կաթոլիկ շնորհաց 'ի նպատա
Տարսնի Արարատեան լինելութիւն
Կ. Ռուսի Կիս 100 ։

—Աղքատին խնդակցութեամբ հը-
րատարակեմք նաեւ՝ զի Պարոն Ու-
կան Թորոսեան կորդեաց գաղափարա-
նաւ 'ի Ս'եմաւարուտ Հոգիկ զմին-
դարեւ՝ Աշուղառ սնան, զտունն՝ որ
միտմութեամբ յինքն կորզեալ գը-
նով և վայելէր 'ի հերոսն հետէ ։
Ամէք սանն, որպէս և հալիւ մար-
ձուցն յայրոն ժամանակաց հետէ՝
թուի թէ հասանն անոր քան զհին-
գետաւան հաղար ռուսիս ։

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ը Ո Ւ Ը Ջ Ի Ն

Ս'ան Էարք և Էմմա հասարակելոյ
ՌԻՐԻ ՍԸՆԴՈՒԽՏ ԿՊՐՈՅԻՆ
ՕՐԻՈՐԿԸՑ ԵՒ ՊԱՐՈՆԿԱՅ ։

1847. ԱՊՐԷԼ Ծ

Հրաւիրակածու Պարոն Ս. Գ. Թաղեկեանց Ժողովեցան Պարոնայք Ծանոթք և Պաշտպանք աշակերտաց Սուրբ Սանդուխտ դպրոցի, յսան յարեալ Վարժապետն և կարմիր կարծոյ երաց նոյն զգիտումն ժողովոյն իսկ որք լուսնն խնդու թեամբ ընկալեալ ընտրեցին նախ քոմն Թեոփանիս ժողովոյն և կարգեցան հետագայ կանոնքդ :

Բ. Սկսանել զգործոյն ընթեանլով նախ զմի դէպքս 'ի Սուրբ Գրոց և բացատրելով զիմաստ նորին յաշխարհիկ ինքու և Հայր մեր տղութիւնքն :

Բ. 'Ի Սարտի ոկոյունէն մինչև ցՀոկտեմբերի վերջն սկսանել զբացատրելով ինն ժամ. առա. օտոն և անել յերկու ժամն լուկնի միջոցէն : Եւ 'ի սկզբանէն Հոկտեմբերի ցվերջն Փետրվարի՝ սկսանել յինն և 'ի կէս ժամն առա օտուն, և Եւրոպայի ցերկու և կէս ժամն զինի միջոցէն :

Գ. Ընձուկութեան աւուրք եղան՝

Զօրն Կոր Տարւոյ	1
Զբոլեանց	15
Բուն Բարեկեանց	1
Զառնին Աւուր յորեքշաբթին	8
Միւս երեք նաւահատանց մի մի օր ..	1
'ի ասին ձննդն ճիւղն յատ Ուղղեացուց	1
Սեւաղ ուրբաթու ըստ Անդգեացուց	1
'ի ասին Երգարու Թափառորիս	1
'ի ասին Լուսաւորչին	1
'ի ասին Սրբոյն Սանդխոյ	1

Գ. Ղաւտախարակութիւն լինի մի օր Հայերէն, Տասաղ խոտութիւն, Բաւաղ խոտութիւն, Ստուգաբանութիւն, Գրչութիւն Թուրքաւանութիւն, Լուսնորդ Սանդուխտ, Պատմութիւն Հայոց, Վերականգնութիւն, Հրահանգ Վերականգնական Վարդապետութեան, Գաւառութիւն Սուրբ

գրոց, և նոյն իսկ Սուրբ Գիւրգ, օրական Թարգմանութիւնք 'ի ՀայէրԱնգլի և Անգլի 'ի Հայ, և մի օր Լուսնորդն ինքու, դրեթէ վերջ գրեալ նիւթովք :

Ե. Օրհորդք զատ ուսցին, և բաց 'ի դատարանն ուսմանց՝ ասդի և կարի և սՀետեւեցին ընդ վարժապետուհեալ ի բեանց :

Զ. Յորչալի շնչէ գործոյն փոխեալ 'ի տան ընդարձակ արաբ մի ընկալցին քան զերկոտասանամիայն : Եւ Օրհորդք՝ քան զտասնամեանս, Վարժ Հոտուս իսկ վասն Հայերէն ուսմանց, ասեց՝ Կ. Ռ. Ա. Իսկ վասն Հայերէն և Անգլեակոյն միանգամայն, Ե :

Բ. Տարեկան Հարցաքննութիւն Հանգիտացի 'ի տան և Հինգ երորդ աւուր ասնեան Յունկորի, իսկ ասանքին Հարցաքննութիւնը բուսարդական լիցին : Եւսմանքն յԱմսեան Մարտի, Յուլիսի, և 'ի Հոկտեմբերի : Իսկ վասն ծնորոց և պաշտպանաց՝ երբ և հաճոյ իցէ սոցա :

Թ. Լուսնորդեցու հրատարակել առայժմ զայսչափս միայն՝ 'ի Ժանութեան Թուրքական Պատուելի Հոտաբախտութեան մերոյ, և խնդրել զի թէ ոք լարեհաճեացի և սողաւոր խորհուրդ ինչ կամար նարեմութիւն ժուժանել յայս գործոց՝ նարհարացի կամ դրել, և կամ անձամբ պատահել Պարոն Մեարոմբայ Գ. Թաղեկեանց և ասել, զի յոտալ զիցի յերկրորդ Ժողովոյն՝ օր գուժարելոց 'ի սկզբան տալիկայ Սոյիս ամառն, Որոյ վասն նարհարու լիցի ժողովն :

— Հարկնկարն շոգեմաւով եհա

այսր քարոզ և քաջանայն Ատկինան
գնալ 'ի Ղազարբերդ : Աս ը երբեք
է ընդ իւր յԱզգոյն զպէտզեա նա-
րանոր դործիս սատարիչս երկրապո-
ծութեանս վրան ներքնծայ հաւատա-
ցեալ ժողովրդեան տեղւոյն : Իբաւ-
մեծ կողգոյր հողեոք կենաց և ճշմար-
տութեան է գիտութիւն կիրառու-
թեան բարեացն Աստուծոյ յաբուսու-
րարածոց նորա : Եթէ «կեցցէ անձն
իմ և օրհնեոցէն» իցէ անջրեթի կա-
նախ բարեպաշտութեան նախամեծար
և նախաբանական համարելն է այս
տեսակ դործնական բարաբարութիւն քան
զամենայն չոր ու ցամաք աստուածադ-
րեցութիւնս : Արամուսարօք վերա-
նայ առ հոգեւորսն՝ ոչ թէ միայն բը-
նական է մարդոյ : այլ առաւել ճշ-
մարիտ : սղոյ : և օգտակար իսկ :
Իւ երանի Ազգին : որ 'ի դործոց
աստիճանին ճանաչել ապա զՊատ-
ճասն և երախտաբեւտ լինել :

— Ի դանազան գաւառաց Բանդա-
լայ թղթեան բողոքէին վերաշառութե-
նէ և վտաթոյ կողմնակիս : Որոց զհետ
գայր տալաքէն անպաղտի մեծ : եթէ
անձրե ժամանակաւոր ոչ 'ի վերայ
հասաներ յղորմութիւն Ամենակալին
քաղցրադու 'ի վերայ մեր այն ինչ նախ
զանձրե իմանալի շորհաց ատշնու-
րութեան : և ապա զանձրե պայն
քաղցրութեան իւրոյ՝ ցողեաց 'ի մեզ :
— Ա՛սորտի 16 թուով դրեն 'ի Չլի-
դուրայ թէ Ար Չլան Լ խալը պարտ
էր ներկայանալ անդ 'ի 20 ամսոյս
բոյց յամեցաւ մինչև 'ի չորրորդ օր
հանդերձեցին 'ի սակա նորոց գնդա-
պետին ոչ ընտել գորոյ քաղաքական
խողջութեանց Իսահանայ :

Ա իճակ մերձակէ 'ի յեօլն տարա-
մութեան կայ : եթէ արդեօք ճակտո
'ի ասթ յարգարեւոյ իցեմք : Թէ ոչ :

Օր ամենայն բերէ մեզ նոր համբա-
լեւ այս կամ այն դուռնոց չուեցոյ ի-
ցէ : և որ այսօր հաստատի : մերձի
'ի ժողովուրդ Ար Չլիդուրէն : Թէ դուռ-
դին 50 երար և ձիաւար զինաւանք
չուեցոյ իցեն աստի : 'ի սակա ունե-
ւոյ զտեղի 72 դիզին՝ որ չուեցոյ է 'ի
Կանդուրէ : դէպ յԱմուս : առ երբ
Ճանգայ 'ի Տանդա : զի տաճեցէ
դերթ Կանդուրէ :

Ար թէ գնդապետ Ռահիլը գիր
ընկալաւ 'ի Ար Չլան Լ խալը կողմ
ունել զորս իւր 'ի չու իսկոյն 'ի լի-
նել հարկին 'ի Վիշաւաւոր : զի Ղա-
լայ Արնկ վերաւին ինդրէ զօրնա-
թիւն մեր առ 'ի հնաշունդեցանի-
ւոյ զիշխանս իւր : որք տակաւին սի-
րենն վերաւթիւն : Ահ ծամեծք
մեր երբ հարցանին դրոյ՝ զերեւոյցու-
ցանեն ծանր քան զՏեօսն Լ չլանայ :
և գլուխ շարժեն նման Լուրիդոյ՝
առ 'ի ցոյց անգիտութեան իւրեանց :

Հասարակաց կարծիք են թէ Չլի-
դուր կալոյ իցէ հաստատուն պահակ
գորաց մերոց : նոր տաւնք յաւնեն :
հինք ընդարձակին : պարտադք 'ի
նորոյ ոնելին : և գուրգ դուռնոց իւ-
րաքանչեւ Սեղանատուն կողմէ իւր :

Գործակալ վաճառատան ուրուք
'ի Կալիանայ շա՛ն աստ : զի ամենայն
միմերք Լուրիականք : որդիսիք են՝
կարեւոր : սղիք և այլն՝ որք գա-
նին : ոչ միայն բացախածք են և վառ-
այլ և կարն թանդ աղինք :

ԿՐԸԸԻ

Սուրբաբարայ Լուրիկն իբր հա-
ռած իմն հրատարակէ գհետադարձ :

«Ազգարոր Կրաճույ թուեալ 'ի 15
ամսոյ՝ առէ : Թէ Աղուան բնակիչք
Կրաճույ յաւաքց հեռէ համբաւեն
թէ մեծ բանակ զարաց հաս 'ի Ղա-
ն»

դաճարայ 'ի Սիրի' յայս կոյս կըճին
 Բօլանայ, այլ թէ Էր արդարաւ յայս-
 նի չէ : Թղթան առաքեալ 'ի Խա-
 նէն Խիբրեայ առ կառավարութիւն
 Արեւիկան Հնդկաստանի՝ գիւրգարուն
 Ճշմարտութեան մատուցանէ համբու-
 ւոյս : — 'ի նմին դրն յիշատակին առ
 թէ երարդ թիւ հեճեւոյ արթն և
 ասուն նառք՝ երանեն 'ի Բաւքայի ,
 առախ նաւելոյ կն 'ի Վիտիլէ : Սը-
 նացեալ զորութիւնք խորյն հեռե-
 լերոյ կն նոցա՝ և թէ ոչ յաղաղի-
 ցին 'ի լոյս անտի Ազնանասանի :
 — Սըս գիր 'ի Ահաւայ՝ ասէ :
 թէ բաղումք ոչ հաւատան զհաճ Աւ-
 բար Խանի , այլ արդեն թէ տուէ :
 Ի թէ ճշմարտ իցէ զոր գրեն , ա-
 րենն Սը Զարա 'ի էրիբ խնդրի զ-
 րօք Սինդայ անդր պատահել , և
 պարտաւորել զանիոչ հելքս Աղա-
 նից՝ զի անցնեն յիւրեանց կողմն կը-
 ճին Բօլանայ :

ՄԱԳՐԵՍ

Ս. Ս. Կողէթ Սաբասայ՝ յանցեալ
 Սարաթի 10 թուով մեծ դանգատ
 բռնաց զիծծութենէ Սարգէզին
 Տաւգիւլայ : որպէս թէ 'ի փոխա-
 մունս պաշտօնատարաց Տէրութեան՝
 յարադրան ասնեւով՝ օրոյ իւր ոչ կն ,
 և փոխ մեծ օրոյ իւր կն , մեծամեծ
 զերանաց և իրաւացի բաժնատունայ 'ի
 ներքոյ արեւմտէ զանձն իւր : Բայց
 որովհետեւ ոչ Սարգէզն Տաւգիւ-
 լայ , և ոչ իւրք կամ չիւրքնեն ծա-
 նոթ մեզ , և եթէ ծանօթ եո՝ զիշ-
 խան ժողովրդեան բոցարեւրան դար-
 վել օգուտ ինչ ոչ առնէ՝ զանց ա-
 րարաք թարգմանել , Դատ միայն հա-
 մարելով տակ , թէ ուղղութիւն բա-
 րաց է : և ոչ մեծութիւն բարձր , որ
 փրկէ զոք յարհամարհանաց ազգին :

ՉԻՆ

Չինոյ վերջին թողք խմանալք ,
 զի տազրոնքն յոխշտակեալ 'ի հիւնից
 ծովուն Չինաց՝ օր յ(Օմպայ և 'ի
 Կարալին նաւաց՝ հաշուէին գոլ ըստ
 արժէից 1700000 Սպանեական Սարչ-
 ւոց :

— Սոր տարեկան հանդէս Չինաց-
 ւոց խափոնէր թէպէտեւ զգործ առ-
 ևտրի , սակայն բեսնովորձ նաւոց
 անասո սո յԱնգղիա՝ հասանէր ցեսմն
 Ստերլին տէրիս առ թմեն՝ կամ երե-
 սուն յոտրս Կալիպոյ :

Ափին վաճառէր՝ Սարկային՝ 580
 մարչի : Փաթմանուն՝ Հինն 668 նորն՝
 658. Բնարիտան և նորն՝ 648 : Այս
 գինք յաճանալ սկսանէին՝ թէպէտեւ
 վճեբք բազում չէին անդ :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ՆԻ

ԿԱՅԻՆԻՑ ԾՈՂ

Ի սեմք զի Հարբարա Լրագիր
 Սարաթի 30 թուով հրատարակեաց
 թէ մեծագոյն Կայսրն Ռուսաց Նի-
 կոլայս Բաաջին , որ 'ի բազմաց հե-
 տէ ցանկաց շողեւաւս խաղաղուցա-
 նել 'ի ծովն Կասբից կամ Սրկանի՝
 վասն զիւրութեան տակարի և միւ-
 թարութեան հասարակաց , և ոչ յա-
 ջողէր բառ որու՞մ միշտ Պարսկաստան
 ընդդէմ ինէր խորհրդոյն , այժմ՝ դը-
 բեաց առ լիակատար Գեորգին իւր
 'ի Ռեհրան : Դնայ և ասել Դաշին
 թէ կամք էին իւր շոգեհաւս խաղա-
 ցւոյանել 'ի ծովն Կասբից , և տալ
 նմա միայն ժամն երկուս 'ի պատառ-
 խանատրութիւն : Ի թէ բարհաճէր
 Դաշին բարեւք էր , իսկ թէ ոչ՝ թու-
 զեալ խելոյն զՌեհրան 'ի բոց գնալ :

Հրամայէր նմա : Լիակատար Պետ-
պոն Ուսաց արար ըստ Բարձրագոյն
Հրամանին, և թէպէտև Լստան Պարսկի
խորհուրդ եւ արք զՊետարանին Լի-
գեացաւ, որ անդ, այլ նա ճշ կարաց,
կամ ճշ կամեցաւ ընդդիմութիւն ինչ
առնել կամ յառաջ բերել : Ասան
արդ արարատուրեցաւ Լրքայն Պարսկի
ընդունել : Եւ այժմ մերձ երկուստ
սան շարեմաւ լայնք թեղանութիւն
'ի դանչ առեալ՝ խաղան 'ի ծովն
Կասկից յերանութիւն ամենայն ծո-
ղեղերեայ քաղաքաց նորա : Յայտ
վայր միայն դրեալ՝ ընկալաք զՆե-
տագոյ իսկատար թարգմանութիւնս
'ի Հաբարա Լրքայն, և մուծամք
կորդիւր ամին :

Հարգեալ

“ Ի ԲԱՆԴԱԴ. 28. Պետ. 1786
'ի Պարսկի թագազնէն՝ որ ընկերէր
Կուրի Բեգին, տեղեկացայ Հետագայ
Հանդամանացս, որք ունին զքաղաքա-
կան յարդ ինն՝ արժանի ուշադրու-
թեան մեծի : Երեկ՝ զի մեծագոյն
նարտակ պայմանագործութեանց Ուս-
աց ընդ Պարսկի յընթացս անցեալ
ամին՝ ըստ իցէ ունել պատերազ-
մական շոգենաւս կարգեալս 'ի ծովուն
Կասկից ազատ տրձակութեամբ ել-
ուանից յո՛ւ և իցէ կորն և 'ի տե-
ղեա նորս թէ Պարսկի և թէ Ուս-
աց : Ընդդիմանայր այսմիկ անկողա-
նայի խառնութեամբ կասկիւրդութիւն
Պարսկի, յորչափ նպատակ առնայ 'ի
մէնջ. մինչ զի ամսօք ինչ յառաջ
Հաստատուն իմն Հրաժարական տալ
ինդ բռնացն : Զանցեալ ամեանս Կասկի
յայտնեաց վերտանն դիմուն իւր Հան-
դերձ Հրամանաւ առ արքայազն Պար-
զորուկի և լանելոյ 'ի Կէհէնայ՝ ե-
թէ ոչ լինէր կատարումն բանին 'ի

միջոցի երկուց ժամուց : Ի խորհր-
դակցել Պարսկի ընդ Բերամաւացոյ
Պետարանին՝ ստաց թէ՛ զի չունէր Հը-
րաման կարգը թեան թիկունս նախ-
րելոյ 'նոցա՝ եթէ ժամէին հաւանել
ինդրոյ Կայսերն : Ի պայմանեալ
ժամուն շարձեցաւ կատարումն ինդ-
րոյն : Թագում՝ զարարս քայտակի՝
զորմէ չէ մարթ զգոյն ինչ երկուս-
նոց լինել, զի խառնացին զինքեանց :
Ուստիս և ամենակարող 'ի Պարսս,
և ունի այժմիկ երկուստանս պատե-
րադմական շոգենաւս՝ որք չըլին ա-
րանոր արտաշն վարկանին 'ի ծովուն
Կասկից : Պակաս քան զամիս մի յա-
ռաջ, և ոչ մի 'ի շոգենաւսն նորա
իշխէր մտանել 'ի տեղի ինչ Պար-
սկի՝ ունելով զթեղանութիւն 'ի յերե-
նաւուն : Ուշադրութեան պէտք էր բա-
նիս այսմիկ : Ստրթ է մեզ ասել
թէ գտմադ իւր եղաք մարել պատե-
րազմս տեղեկալիս առ մեծի կասկա-
ժանաց Ուսաց : այլ չէ այս պատ-
ճառ ինչ թէ գոյցեղմբ զաչս մեր
առ որս այժմ՝ դորձէ իշխանութիւնն
այն 'ի Պարսս : Ի միս անցաւք
զի Պարսկի Տէրութիւնն ստարան-
կեայ է յոյժ, առանց որք կարողու-
թեան պաշտպանելոյ զինքն, ունելով
զանձանոր նահանգս մեծս 'ի յաղա-
տարութիւն և զընթէ՛ արձակս
յառպատակել տրտաքուստ և ի ներ-
քուստ : Այժմիկ իսկ տպտաւթու-
թիւն իմն ծուռալիանս պատրաստի
ընդ բովանդակ արեւելս Պարսկի :
Հօր կողայր Լրքային, որ է քաղա-
քայեալ Խորասանայ՝ կարծի լինել
Լրքայնորդ այնմ շարժաւորոյ, սրում
միաբանեալն են դիմաւորք Սիւսանայ
և Վրամանայ : Օրքն զոր նորոգ ժո-
ղովեալն էր Լրքայն, էր մասն դիմա-
նայոյ այնմ աստատարութեան, բայց

արքին հռչակի թէ ցրուեալ է զօրն ,
աներկբայ վասն չկարելոյ արքային
վարձաւատոյց լինելոյ նոյն , Բաճա-
յայտ և ծանուցեալ ինն է զի կարի
առատութեամբ թաշխեալ է սի-
րելեաց զմեծագոյն մասն կարուածոյ
թագին , որով կարօտի միջոցս վասն
վերահաս կռուոյ , Սիւս միւսանգամ
սխալութիւն ինչ կուրոյս ոյլ : զմեզ
'ի տես սատերին՝ զոր յաճխակոզ
զօրութիւն հիւսիսական տարածանէ
այժմ ընդ Պարսո : Վասն առջեւ
թիւն և մատակոյ արձակումն Առ-
նել : Երկ արտուէ ապ մեզ կարգե-
լոյ 'ի թեւհրան զորտաճաւոր յու-
ջորդ Սր Բան Սրիւնյին , ցայր ամն
որ բուն ղխաութեամբ լիզութն Պար-
սից և բարդիցն Ռաւաց , զիտից ժու-
րել ընդ նոյն և ղ իմանալ տալատա-
կող գիտմանց միւսոյն :

Եւր թղթատարին Ղամասիսի ար-
դել ինձ աւարտել զգիրս զոյ՝ Գը-
րեցից վերտաին 'ի Մուսայոյ :

Հելուէ 300 Մար :

Քանասիքական

Փ Ե Ն Ջ Ե Բ

Հաւանալեալ հար . Գ . էջ 103 :

Զէ ժնձ հանրոյն հարտութիւնն Ժաննարոյ
համեմատութեամբ լիւնային լանմանայ նորսո Ղա-
անի սակն յաւազուտ քանն մի հիւսիսային և
արեւմտեան հասանայ : Հանէ Բաշմեր զպղնձ ,
զհապար և զերկաթ : Արայն Զարն , քոց 'ի հան-
քանութէ յոյմն տաղեալ է՝ քրն դանտինն ,
զարդից . և զծծուր : Լիւթեամբ դանի բո-
րակն 'ի ջրայն զաշա : Սիւ թէ կոյ ածախ
մեր ի Զարն Արայն 'ի ծախակոջ՝ յոյն լիւ-
գան :

Բաղձութիւն ժողովրդան Ժաննարոյ կարու-
ցան ի զանգան ցողոց : Խախան Զիւր սրք 'ի
Հիւսաց ծագեալք . կայուցանն պիտքի մասն
փայն քանկայ երկրն . ապայն թիւ նոցա ոչ եր-
բէք ճշմարտութեամբ առահցաւ : Բրնս Սնգ-
գիացի երբ 'ի Կանածա թուէ զԲաւոյս համ Եւ-

Երկս երբ հեռ միւրն , և Կարծէ թէ Ժապոզգ
քնակաց (գլխահետաճան և զՀիւսաց պարու-
կելով) լիցին այլ ևս երես միւրնս , 'ի քոց Բա-
զիւլ զԺողովուրդս Բաշմերայ : Լաւարայ և Մու-
տանայ , զորս համարէ իւր 1200,000 : Ինկի պը-
րիչք երկրն շատ աւաւել քան զայն թուին . և
այլ Լաւարացի ճանարարհարքք պոկաս քան ըզ-
Բրնս 'ի համար արկանն : Ազգ փղեպատեալ ևն
Երկր , և յոյս անձնայ քան զայլ ազգայնական
Հիւսիս , զուցն 'ի պատճառս յաւազայն ուտեսի
իւրեանց : Զգիտու նոցա քաղաքայ 'ի սիւսն ինչ
փորագանակ և 'ի յանրաժողովն , զերջինն աւելի
ինն արկեալ զոյմ քան զոր հատարակորն զգե-
նուն արեւելայք : Գլխարկն սովորաբար է փա-
կիցն թաւազայն հաղմեալ 'ի շալէ կամ յերկոյ
պարանոցի եղերք Կարնիւրիք աւ 'ի յարեւ քա-
հել զպարանոց և դուռս : Կանայք նոցա զգեւն
զանգաւարդիս երկայն , աւելում և դոտակ ինչ
զիւրարկի , զաւլ կամ զմիկնոց 'ի ձմեռան Ուրդ
և արեւ ինցոյն ցանն զուտուտ նոցա սեղանին ,
ինչ որ և յուրեւել զհաւս , ձկուտ , անասն
անտակ համան , կոթն , միւրք և բոյս : Բաղրոյն
արդելեալ է միւս արջաւոյ , և ոչխարին հապի : 'ի
կիր արկանի : Սալք ևն յոյս արքայցոցն ընդ-
լեաց , որոյ արկանի անասա յոնձին Մեծին իւ-
րեանց Մահաբալա Ռաշիւս Սինդոյ :

Դասքան Ժաննարոյ լանմանի 'ի գետոց եւրոց 'ի
հեղ ժառանգ , իմացեալ անուամբս քաղ , ըսա
արու՝ անկանի 'ի միւրն 'Կիւսաց Զոյս ' : Լաւարի
նն աւալինն՝ դասն Զըլնդարտ 'ի միւրն Սըւլէց և
Բիւտ զնոց . երկարին՝ դաս Բարնա , որ սալ-
մանի 'ի հարաւային արեւելից կուտ 'ի Բիւտայ և
Սըւլէցոյ ընդ Կիւսութեանի Կիւրոյրին , և 'ի
յանդիւնն կուտ 'ի Ռալիէ և 'ի Յընիւրոյ . եր-
բորդն՝ դաս Ինդինա 'ի միւրն Իւրիւրայ և Յընիւրոյ
ընդ արեւելս և շինարայ ընդ արեւմուտս . շարդին՝
դաս Զինհուայ 'ի միւրն Շինիւրոյ ընդ արեւելս
և Յիւրիւրայ ընդ արեւմուտ . և հիւրդարդն՝ դաս
Սինդ շաքարի 'ի միւրն Զիւր Զընիւր և Պլնլըն-
դայ ընդ արեւելս և Ինդոսի ընդ արեւմուտ : 'ի սաս
միւրն մեծագոյնն է դասն Սինդ շաքարի . սակայն դա-
սան Բարնա . և աւելի մարդաշատ , որպէս և տի-
սանագոյնն 'ի քաղաքական , յաւաւարական և յեր-
բաղ-թական մասն :

Դասն Բարնա . և մասն երկրի իւր 300 միւր
յերկայնութեան , և 60 'ի յոյնութեան , անցան-
լով 'ի հարաւային արեւելուն և 'ի հարաւային տ-
րն մեծան կողմն , զիւրն ծայրն անմանեալ զոյմ 'ի
երանց , և ստորինն՝ 'ի Շինիւր գետոյ : Հոյ այս
մասին առ լինել առ աւել զերկ և արդաւաւոր ,
աւակոյն պոկայ մշակելոյ , և լուսայամ մայրաւու
և ճառաւիտար : Երկանի այլ 'ի միւրն Լաւարայ և
Բըրիւրոյ 'ի միւրն կողմն և Բիւտանի տիւտա-
թեան 'ի միւրոյ : Պարաւանի յինքեան զարագ
քաղաք և փեղո 'ի զղանալն զարաւայաւոր տե-
ղն , թէպէս ճէ կարն ածուրս . իւրաքանչիւր

